

OBRтни VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

«OBRтни VESTNIK», SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEVILKA DIN 2.— // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. // PRISPEVKI SE NE HONORIRAJO. //

«OBRтни VESTNIK» PRINASA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KRALJA PETRA TRG 8. TELEFON 35-23. // PONATISI DOVOLJENI // Z NAVEDBO VIRA. // OGLASI IN MALI OGLASI PO STALNEM CENIKU. //

XXIII. LETNIK

V LJUBLJANI, 15. FEBRUARJA 1940

Štev. 4—5

Po kateri pravici?

Nova odredba Zbornice za TOI v Ljubljani, s katero se razpušča kar 100 združenj, je ustvarila razburjenje in veliko nezadovoljstvo v vrstah našega obrtništva. To pa še tem bolj, ker pri tej odredbi ni obrtništvo niti najmanj sodelovalo, niti ni o tem razpravljalo in sklepal obrtni odsek zbornice, ki je edini kompetenten organ, da stavi predloge nadzorni oblasti. Ta obrtni odsek po zalogi sedanjosti večinoma in njegovega predsednika ni imel seje že 11 mesecev, čeprav so se med tem časom reševali jako važni gospodarski problemi, ki so se bistveno nanašali tudi na nas obrtnike. Predsednik obrtnega odseka ni smatral za potrebno in tudi ne čuti za dolžnost, da o svojih predlogih in dalekosežnih ukrepih zasliši obrtni odsek ter si kratkomalo upa predložiti predlog o reorganizaciji združenj, izdelan po njegovih vidikih in njegovih ciljih. Brez očitka samemu sebi razpušča, ker mu to široka avtonomija obrtnega odseka po njegovem pojmovanju celo dopušča, močna, življenjska sposobna združenja in njih članstvo razmeče po posameznih manj pomembnejših okrajih. Ali je to pravično? Ali bo to obrtništvo v korist? O tem se ne vodi računa!

Razpuščena so združenja, ki so v teku svojega delovanja dokazala svojo organizacijsko in življenjsko sposobnost, ki imajo vzorno urejene pisarne, lastne, dobro plačane tajnike in poleg tega še lepe prihranke, ki vsekakor omogočajo ne samo redno vzdrževanje združenja, ampak tudi skrb za podporo svojega onemoglega članstva, zlasti pa izpolnjevanje svojih dolžnosti do nadrejenih in predpostavljenih. Taka združenja so vršila v polni svoji odgovornosti vso dolžnost, tudi napram zbornici za TOI kot svoji nadzorni inštanci, pogrešala so pa od iste, da bi ona vršila tiste naloge, ki bi jih morala vršiti. Mogoče se je pri Zbornici smatralo, da so številni dopisi, ki so prihajali od teh združenj, njej v veliko breme in da se bo ta posel zmanjšal, če se bo zmanjšalo tudi število združenj? Potem bo še manj dela in laže se bodo reševale stvari. Ali pa je bilo morda potreba po pripraviti za kakšne volitve, ki so na vidikih, in se ravnati po pregovoru, da veliko psov prinese zajcu smrt? Ali poizkusi s tako rešitvijo bodo najmanj koristili tvorcem take ideologije. Čudimo se le, zakaj se je tako mudilo izvesti to reorganizacijo združenj, ko ima vendar g. Ogrin že zagotovilo tako rekoč v roki, da bomo dobili ločeno zbornico v teku enega meseca, če že ne v dveh ali treh tednih. Dva tedna sta že prešla in po svoječasnih trditvah tudi že meseci, a o ločeni zbornici ni ne duha ne sluha. Kaj, gg. preds. Ogrin, Kavka in Simenc, ali bi ne bila stvar veliko bolj pravična, če bi se zadeva o reorganizaciji reševala pod okriljem novo izvoljene obrtne zbornice v Ljubljani? Gotovo bi prišla do izraza volja in samoodločba našega obrtništva, katera je tako kruto teptana v sedanjih skupnih zbornicah, a to ne od gg. industrijevcev in trgovcev, pač pa le zaradi široke avtonomije tega obrtnega odseka, od samega predsednika tega odseka g. Ogrina in njegove večine.

Prepričani smo, da bi odločba edino pravilno izvoljenega zastopstva obrtništva v taki samostojni zbornici bila povsem drugačna, kakor pa je danes to slučaj. Seveda, dosedanji sistem naših združenj intencijam teh gospodov ni odgovarjal. Pa kakor smo že na drugem mestu rekli, se tudi mi nismo strinjali s postopanjem nekaterih združenj, kjer gotove stvari in celo blagajniški posli niso bili v redu, pa se je lepo pod roko

Zaščitimo socialno šibkejše

Od začetka sveta pa do danes obstoja v širokih ljudskih masah težnja po resnični enakopravnosti. O tej težnji je bilo tekem stoletij napisanih mnogo knjig, člankov in razprav, a vse to ni dosti pomagalo. Nasprotno, razlike v pogledu človeške enakopravnosti se iz dneva v dan vedno večajo na škodo socialno šibkejših. Priznati moramo, da vodijo najintenzivnejšo borbo za enakopravnost danes delavski in obrtniški krogi, ker so njih interesi v današnjem sistemu neljalne konkurence najbolj ogroženi. V tem svojem prizadevanju so dosegli tudi nekaj uspeha, a kljub temu so še daleč od tega, kar bi moglo socialno močnejšim škoditi. Po neki nevidni prirodni sili socialno jačji težko uvidijo upravičenost teh drugih, pa vsled tega vsa prizadevanja in apeli ljudi, ki so odvisni od ekonomsko jačjega, do danes niso rodili zaželenih sadov. Ljudje z večjim kapitalom istega brezobzirno večajo, čestokrat za ceno največjih žrtev na stotine in tisoče delavcev-obrtnikov in ostalih oseb, ki žele pošteno delati za svoj življenjski obstoj.

Ta tekma neomejenega kupičenja kapitala na poedinih mestih je dosegla svoj vrhunec, pa je vsled tega prišel čas, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi napravimo konec tej brezobzirnosti. Pri iskanju krivcev za takšne neprilike se je doslej glavni del krivde valil na režime in tiste poedine osebe, ki so te režime podprle ter kršile prirodne zakone ljudske pravice.

Danes vidimo, da za uresničenje socialne pravičnosti ne koristijo več nobene akcije in so vsa razpoložljiva sredstva proti tej veliki narodni nesreči, kakor kaplja v morje. Neenaka in nepravilna razdelitev narodnih dobrin je ostala neizpremenjena. Velekapitalisti množujejo svoj dobiček neomejeno, a število raznih funkcionarjev, katerih mesečni dohodki daleč presegajo potrebe za izdrževanje meščanske rodbine, se stalno večajo. Če podrobno premostrimo današnjo tekmo med ljudmi z neenakim materialnim položajem, pridemo do zaključka, da tega ne bo nikdar konec; to pa vsled dejstev, ker nedostaja radikalnih sredstev, ki bi edina mogla predruščiti dano situacijo.

Vidimo, da so se v današnjem času tudi pri nas začeli ustvarjati zakoni, tako n. pr. zakon za pobijanje neljalne konkurence in za preprečevanje izkoriščanja materialno šibkejših. Ugotoviti pa moramo takoj, da ta začetek ni dober, ker se ni vodilo enakega računa za vse sloje naroda. Z uvedbo teh novih zakonov se je pokazala stara praksa, da so

tutorstva krila marsikatera nepravilnost, če je to odgovarjalo interesom gotovih oseb. S takimi združenji in nesposobnimi upravami tudi mi nismo zadovoljni. V obrambo in zaščito pa moramo vzeti interese onih številnih marljivih, zavednih in večkrat še mnogo bolj sposobnih obrtniških združenj, kakor pa je okolica, ki tako brezsrdno odloča o sedanjih usodi teh združenj. In še nekaj bi vas radi vprašali, gospodje! Kaj pa pomeni okrožnica, ki so jo prejele gotove politične organizacije na deželi že v sredini meseca januarja t. l. in v kateri se opozarjajo politični somišljeniki na že pripravljene razpust obrtniških združenj in pa na delo za predpriprave izvolitve novih uprav reorganiziranih združenj, v katerih naj bi imeli svoji odločujočo besedo seveda obrtniki, toda ne stanovsko za-

se zakonski predpisi spremenili najprej za socialno šibkejše. Mnogo je slučajev, ko so poedinci radi kršitve zakonskih predpisov vsled nekaj dinarjev bili občutno kaznovani z globo ali z zaporom, dočim na drugi strani, tisti, ki skrivajo blago in »legalnim potom« dokazujejo upravičenost dviga cen, mirno delajo naprej in kopičijo svoje bogastvo. So tudi slučajji, ko so se proti takim dvignile tožbe, ali s spretno mahinacijo ni nikdar prišlo do sodbe. Seveda o tem se ne piše javno v časopisju.

Iz teh nekoliko pojmov o socialni neenakosti in nepravilnosti želim poudariti v obrtniškem stanu neobhodno potrebo po novih zakonih, ki bi enkrat za vselej onemogočili prednost kapitalno jačjih na škodo ogromnih tisočev socialno šibkejših. Imamo neštete primere o težavah obrtnikov radi pomanjkanja materialnih sredstev in zakonske zaščite. Naj navedem samo en primer, to je, da se naš mali in strokovno usposobljeni obrtnik ne more udeleževati pri večjih dobavah. Iz teh nekih pojmov o socialni neenakosti in nepravilnosti želim poudariti v obrtniškem stanu neobhodno potrebo po novih zakonih, ki bi enkrat za vselej onemogočili prednost kapitalno jačjih na škodo ogromnih tisočev socialno šibkejših. Imamo neštete primere o težavah obrtnikov radi pomanjkanja materialnih sredstev in zakonske zaščite. Naj navedem samo en primer, to je, da se naš mali in strokovno usposobljeni obrtnik ne more udeleževati pri večjih dobavah. Iz teh nekih pojmov o socialni neenakosti in nepravilnosti želim poudariti v obrtniškem stanu neobhodno potrebo po novih zakonih, ki bi enkrat za vselej onemogočili prednost kapitalno jačjih na škodo ogromnih tisočev socialno šibkejših. Imamo neštete primere o težavah obrtnikov radi pomanjkanja materialnih sredstev in zakonske zaščite. Naj navedem samo en primer, to je, da se naš mali in strokovno usposobljeni obrtnik ne more udeleževati pri večjih dobavah.

Nadalje poudarjam, da je nepravilno ustvarjati take zakone, po katerih večja podjetja in materialno močnejši plačujejo državi višje davke in druge dajatve, ker od takih zakonov nimajo nobenih koristi. Na ta način premožnejši plačujejo res nekaj več davka, zato pa tudi s tem večjo konkurenco iščejo dela in služka za sebe, a socialno šibkejši čakajo pri takem prevzemanju posla na nastop usode-revščine in vseobčega pomanjkanja.

Na vsak način je treba prenehati z nesodobnimi metodami, po katerih se ustvarjajo razlike med ljudmi. V današnjem socialnem redu je pač očitno dejstvo, da se za bogatejšega vodi vsestranska skrb, češ da so oni koristnejši ljudski zajednici, ker so prav po sistemu socialne nepravilnosti prišli do možnosti, da od vsega bogastva dajo tudi nekaj državi in si tako pridobijo legitimacijo za nadaljnjo neovirano izkoriščanje malih obrtnikov kakor tudi drugih dela željnih ljudi. Prepričan sem, da je malo stanov, ki tako resnično in odkrito išče-

vedni, pač pa politični priganjači, katerim naj bi sekundiral z obrtniškiimi žulji plačan politični tajnik? Če je to tako preračunano, potem ste vi tisti, ki nosite odgovornost na neuspehu obrt. politike.

Če se vam je tako mudilo z reorganizacijo obrtnih združenj, zakaj niste počakali še štirinajst dni, ko bi dosegli od vas obljubljeno ločeno Zbornico. V sedanjem dejanju ni prizadeta Zbornica kot celota prav nič, kajti kar se je naredilo, se je naredilo izključno po nalogu in želji gospoda Ogrina.

Kako bo cela zadeva iztekla, se danes še ne more trditi, vendar smo pa prepričani, da v korist tvorcem ne. Na obrtništvu samem je ležeče, ako bo ono sprejelo ta udarec v obraz tako mirno in brez ugovorov, o čemer pa mislimo, da smemo dvomiti. Kajne, g. Ogrin?

Važnejši članki v današnji številki

LUZENJE LESA
ZAŠČITIMO SOCIALNO ŠIBKEJŠE
PO KATERI PRAVICI?
REORGANIZACIJA OBRTNIŠKIH
ZDRUŽENJ
ODMEVI NOVIH ZBORNICNIH
UKREPOV
ZLATA OBREZA
Po autonomnem načelu
obrnega odseka Zbornice
TOI
10 LET MEDNARODNEGA OBRTNIŠKEGA GIBANJA

jo pomoči in ki ob vsaki priliki dokazujejo svojo lojalnost in svojo državljansko zavest, kot to delajo obrtniki, a se o njih socialnem položaju niti od daleč ne vodi takega računa, kot se to dela za tiste stanove, ki nikdar niso dokazali toliko in takšne narodne zavesti. Z uvedbo novih zakonov, po katerih bodo obrtniki zaščiteni od tistih, ki jim odvezemajo delo in zaslužek, ter radikalnih zakonov o pobijanju šušmarstva, bo obrtnikom mnogo pomagano. A dokler se s posebnim zakonom ne bo preprečilo številne špekulacije na škodo obrtnika, tako dolgo ne bodo obrtniki zadovoljni.

Vsem združenjem, ki se jih tiče reorganizacija

Opozarjamo prizadeta združenja, da je pritožbeni rok samo 15 dni in da morajo svoje pritožbe kolkovane s 30 din ter vsako prilogo z din 2.— vložiti vsaj do 24. t. m. na kralj. bansko upravo. V svoji pritožbi morajo predvsem ugotoviti:

1. da je bilo združenje z odlokom zbornice TOI (navesti št. in datum) dovoljeno in da sme o razpustu istega odločevati edino pristojni občni zbor združenja;
2. da ima združenje za svoj obstoj zadostno število članstva in da je vedno brez ugovora s strani nadzornih oblasti vršilo svoje dolžnosti;
3. da sme zbornica, če niso podana pod točko 2 ugotovljena dejstva, združenje razpustiti edinole s sklepom zborničnega obrtnega odseka, kakor to predpisujejo od ministrstva za trg. in ind. v Beogradu z dne 30. V. 1933 št. II 15961-u odobrena in potrjena zbornična pravila;
4. V onih slučajih pa, kjer se name-rava združiti sedanja združenja v manjše okoliše, kot je politični srez, je ugovarjati temu po paragrafu 356 zakona o obrtih.
5. V onih slučajih, kjer gre za razdružitve strokovnih združenj, se ugovarja temu iz stvarnih in strokovnih interesov dotičnih strok po členu 357 obrtnega zakona.

Poudarjamo, da se mora vse to izvršiti v obliki pritožbe. Kakor čujemo iz ust merodajnih činiteljev, bodo baje vse pritožbe zavrnjene z odlokom, da ni nobena pritožba več možna. V tem slučaju preostane edino še tožba na upravno sodišče.

Vse cenjene naročnike »OBRTNEGA VESTNIKA« v ljudo naprošamo, da čim prej nakažejo naročnino za leto 1940.

UPRAVA IN UREDNIŠTVO

Po avtonomnem načelu obrtnega odseka Zbornice TOI

Reorganizacija bi se morala izvesti po krajevnih potrebah

3. t. m. so bila s posebnim dekretom Zbornice za TOI v Ljubljani na zborničnem področju razpuščena številna strokovna obrtniška združenja. Tozadevni odloki Zbornice se opirajo na svoječasni razpis ministra trgovine in industrije, ki odreja, da se mora izvršiti reorganizacija in ukiniti tista združenja, ki ne morejo vzdrževati svojega urada in ki ne morejo plačati primerno kvalificiranega tajnika. Za našo Zbornico je bilo še posebno naročilo, da mora ukiniti najmanj polovico združenj, to je od 176 takrat obstoječih združenj. Na osnovi te odredbe in v duhu sporazumnega odločevanja med Zbornico in prizadetimi združenji, so smatrali zastopniki obrtništvu v obrtnem odseku za potrebno, da se ta reorganizacija združenj izvede po krajevnih potrebah v sporazumnem dogovoru in pa po načelu, da bo od reorganizacije prizadeto obrtništvu imelo dejanske koristi in s tem tudi, da se obrtniška organizatorna povezanost ojači in ne oslabi.

Odločitev, brez sodelovanja legit. zastop. obrtništvu

V času do marca 1939. l., ko se je obrtni odsek sestajal vsaj na seje, se je na teh sejah o predmetni odredbi ministrstva za trgovino in industrijo živahno razpravljalo in člani odseka, kot zastopniki gotovih področij, so dobili nalog, da med obrtništvom svojih področij zberejo potrebne informacije in stavijo konkretne predloge. Prav tako so tudi združenja, čim so zaznala za to odredbo, razpravljala na svojih skupščinah in sestankih ter stavila Zbornici svoje sprejete pomisleke odnosno sklepe. Pri sami razpravi v obrtnem odseku Zbornice TOI glede tega vprašanja se je ugotovilo, da ima zadeva mnogo tehtnih z ekonomsko stranjo povezanih razlogov, ki onemogočajo, da bi se odločba izvajala brez sodelovanja prizadetih združenj. Iz teh razlogov se je skušalo staviti predloge, da se združijo vsaj sorodno-strokovne obrti v nove skupine in le tam, kjer le te niso dovolj močne naj se ostanki združijo v skupnih združenjih. Po vsestranski razpravi je uspelo, da se je v teku enega leta število združenj znižalo spoznamo na 152.

Razumljivo je, da je resno in zavedno obrtništvu po svojih organizacijah zastopalo že tedaj, kakor še sedaj zastopa načelo, da mora prisilna obrtniška organizacija biti živ činitelj in močna vez, zgrajena edinole v splošno korist včlanjenih obrtnikov. Nikdar se ni odrekalo in tudi danes nima nihče tega namena, da bi se jemala v obrambo ona združenja, ki so v teku svojega delovanja in po svojem ustroju dokazala, da so nesposobna za življenje in nezmožna vršiti svoje naloge ter so obrtništvu samo v breme, njegovemu napredku pa v oviro. V takih primerih je zmagoval duh razsodnosti in pravičnosti.

Uspeh široke avtonomije obrtnega odseka ZTOI

Vse drug slučaj je pa v načinu uvedoma omenjenega odloka Zbornice TOI v Ljubljani. Znano je, da obrtni odsek Zbornice TOI, ki ima predvsem dolžnost, da kot posvetovalni organ odloča v vprašanjih, ki se tičejo obrtništvu, ni imel seje že od marca 1939. V tej dobi je obrtništvu ostalo brez možnosti sodelovanja svojega konzultativnega zastopstva in se je v njegovih najbolj važnih ekonomsko socialnih zadevah odločevalo po avtokrativnem principu in v okviru velike širokogrudnosti avtonomije obrtnega odseka. Zdi se, kakor da obrtništvu ni mar za vsa najvažnejša vprašanja, ki so nastala in še nastajajo v sedanjih težkih in gospodarsko močno razburkanih dneh. In če se je od časa do časa iz

vrst organiziranega obrtništvu zahtevalo, da se delo vodi po načelih pozitivnega sodelovanja, potem se ne sme zvrčati krivica na take obrtniške edinice, še manj pa, da se jih kaznuje z odredbo njihovega razpusta. In kakor posname-mo iz pojasnila zborničnega urada samega, vidimo, da ta odločba ni prinesla zaželenega uspeha prizadetim obrtnikom in kakor bo bodočnost sama pokazala, tudi ne Zbornici.

Po stopnjah nazaj . . .

Sistem prisilne organizacije obrtništvu pri nas izvira iz leta 1856. ter je bil v teku časa in v duhu potreb temu primerno večkrat noveliran. Tako moremo zaslediti, da je obrtništvu samo, ceneč koristi take prisilne organizacije stvorilo svojim potrebam primerne edinice, ki so si nadele nalogo prinašati članstvu pozitivno korist ter mu biti najjačja opora v obrambi njegovih interesov. Zato tudi ni prav nič čudnega, če zaznamujemo v teh edinicah tudi veliko ustanov, ki imajo za seboj že 40, 50, da celo 70 in 80 letno plodonosno delovanje. Take edinice so dokazale v teku časa popolno upravičenost svojega obstoja in so zaslužile, da se z njimi drugače postopa,

Reorganizacija obrtniških združenj

Objavljamo obvestilo Zbornice TOI v Ljubljani, ki naj bo našemu obrtništvu za podlago k nadaljnjim razpravam in člankom v našem listu

»Na podlagi obrtnega zakona je vse naše obrtništvu v dravski banovini prisilno včlanjeno v svojih stanovskih obrtniških združenjih, katerih delokrog je točno opredeljen z obrtnimi predpisi, nadzorstvo nad njimi pa je v prvi instanci poverjeno Zbornici TOI, v drugi pa kr. banski upravi. Ta obrtniška združenja, ki po pretežni večini obstojajo še izza časa veljavnosti avstrijskega obrtnega reda, so po svojem okolišju in ustrojstvu zelo različna. En del združenj obsega okoliš cele banovine, znaten del je takih, ki obsegajo enega ali več srezov, zelo mnogo pa je takih, ki obsegajo samo en sodni okraj ali celo samo nekaj občin. Članstvo je urejeno ali tako, da pripadajo dotičnemu združenju samo obrtniki ene ali sorodnih strok (strokovna združenja), ali pa obrtniki najrazličnejših strok. Vseh obrtniških združenj v dravski banovini je 152.

Že ta številnost in velika različnost v obrtniški prisilni organizaciji je bila povod, da je bilo tudi delo in njegov uspeh pri združenjih zelo različen in da so prav mnoga združenja samo životarila, brez koristi za obrtništvu in za delo z oblastvi in zbornico.

Že novi obrtni zakon iz leta 1932 je postavil načelo, naj bi obstojalo v vsakem srezu po eno obrtniško združenje, ki bi združevalo vse obrtnike tega okolišja. Izjemoma je dovolil ustanavljanje združenj za okoliš cele banovine samo za gradbene, elektrotehnične in tiskarske obrtnike. Ker pa nekatere zbornice, med njimi tudi zbornica TOI v Ljubljani, po letu 1932 niso likvidirale in reorganizirale obrtniških združenj po teh načelih, je smatralo ministrstvo trgovine in industrije za potrebno, da s posebnim razpisom z dne 10. I. 1933 II. br. 46113-u odredi zbornicam, da morajo čim prej izvršiti to reorganizacijo tako, da bodo združenja obsegala načeloma en, po potrebi tudi več srezov, da se morajo ukiniti vsa združenja, ki ne morejo vzdrževati svojega urada, ki bi vsak dan redno posloval, in plačati primerno kvalificiranega tajnika. Zbornici TOI v Ljubljani pa je ministrstvo še posebej naročilo, da mora ukiniti najmanj polovico obstoječih prisilnih združenj.

Obrtni odsek ljubljanske zbornice je že kmalu po l. 1932 na svojih sejah razpravljalo o vprašanju reorganizacije obrtniških združenj ter se načelno izrekel za nujno potrebo, da se reorganizacija izvede. Izvršile so se v teku let obširne konzultacije in zbralo obsežno gradivo. Ko je v letu 1938 došla gori omenjena odredba ministrstva, so se izdelali razni predlogi ter je zbornica končno v januarju letošnjega leta pristopila h končni izvedbi reorganizacije.

kakor pa je to danes slučaj. V postopku samem nas pa močno preseneča dejstvo, da sedanji odlok Zbornice, izdelan po avtoritativnem načelu g. predsednika obrtnega odseka Ivana Ogrina kar naenkrat celo svoje lastne odločbe, izvršene v duhu ministrskega odloka kratko malo negira in postavlja nove. Poslužuje se pavšalno za vse odloke odnosno razpuste enakih trditvev in ralogov, dasi je veliko število združenj, ki v celoti izpolnjujejo duh ministrske odredbe in so v stanu, da koristno vrše dolžne naloge. Način zborničnega odloka o razpustu teh združenj je žaljiv in v mnogih primerih v svojih trditvah netočen. Naša združenja niso zaslužila take ocene. Zdrav razum vzbuja dvome, če ni mogoče za tem skrita druga tendenca. Kakor smo že rekli, nismo proti stvarni in objektivni reorganizaciji združenj tam, kjer to zahtevajo tehtni razlogi. Odločno smo pa proti načinu take izvedbe, kot se je to delalo v tem primeru.

Svoje pravice bo znalo obrtništvu dobro braniti in ne bo dopustilo, da jih bo kršil katerikoli v gotove namene. Naše obrtništvu je zrelo dovolj, da si bo način svoje prisilne organizacije zgradilo samo in se bo topogledno branilo pred vsako vsiljeno mu spremembo po dopuščenih mu zakonitih predpisih.

Način sedanjega postopka je skrajno žaljiv, prezirljiv in obrtništvu se čuti omalovaževano in zapostavljeno na svojih pravicah.

stva, temveč bo v korist in dobrobit tudi obrtništvu samega.

Priobčamo to pojasnilo Zbornice, če ravno se z navedbami ne strinjamo. Odlok, ki je bil izvršen preko volje našega obrtništvu in brez zaslišanja prizadetih združenj, kakor tudi brez sodelovanja obrtnega odseka, katerega g. Ogrin ni sklical že leto dni, ne bo prinesel zaželenega uspeha. Pri tem nastaja vprašanje, zakaj je obrtništvu gradilo skozi desetletja svojo organizacijo na strokovnem principu, od katerih si je doslej obetalo največjih koristi in jih je v resnici tudi uživalo. Čudno je, da to, kar so izkušnje dolgih let pokazale za dobro in koristno, danes naenkrat ne drži več. Če so prilike v drugih krajih naše države mogoče take, da odgovarja bolj potrebam princip skupnih združenj, moramo na tem mestu konstatirati, da je slovensko obrtništvu že pred leti pokazalo svojo zrelost in sposobnost v organizaciji svojih strokovnih interesov. In če se je še ob času, ko se je uveljavljala novi obrtni zakon, smatralo za potrebno, da so se še naprej podpirala strokovna združenja in celo nanovo ustanavljala, potem ni razloga, ki bi v celoti odtehtal upravičenost sedanje odredbe.

Nastaja vprašanje, kakšno korist bo imelo sedaj obrtništvu in kako uspešno bodo poslovala taka združenja, ki bodo imela sedež po par ur hoda, da, celo po 30 do 50 km oddaljenosti do svojega članstva. Toda o tem ima sedaj besedo naše obrtništvu!

Odmev novih zborničnih ukrepov

Zveza obrtnih društev prejema dnevno številne pritožbe v vednost, ki jih pošiljajo združenja proti ukrepom zbornice na kraljevsko bansko upravo. Do danes se jih je zbralo že nad 50. Nekaj zanimivih podrobnosti prinašamo za cenj. čitatelje v naslednjem.

Ptujski krojači in modistinje so na odločbo Zbornice TOI, da se razpusti njihovo združenje, poslali na bansko upravo spomenico, v kateri utemeljujejo razloge proti tej odločbi. To združenje ima lepo tradicijo. Obstaja že 60 let in se je pri njih razvilo lepo obrtno združništvo. V spomenici se opirajo na odlok min. sveta, da se ukinejo le ona združenja, ki imajo manj kot 100 članov. Njihovo združenje pa šteje 120 članov.

Združenje obrtnikov oblačilnih strok v Ljutomeru je enodušno, da se njihovo združ. ne razpusti, ker je s svojim dosedanjim delovanjem dokazalo upravičenost in potrebo biti povezan v strokovnem združenju.

Združenje pekovskih mojstrov v Celju je v nedeljo 11. t. m. tudi razpravljalo na svoji redni skupščini med slučajnostmi, ko se je prečitala razpustitvena odločba zbornice TOI in je radi nje imelo živahno in zanimivo debato. Med drugim je g. Hohnjec izjavil, da ni kot podpredsednik obrtnega odseka ZTOI vedel, da se pripravljajo ukinitve strok. združenj, da je 98 odst. zborničnih svetnikov proti temu,

1. Podal je tudi potek razprav pri zbornici glede premestitve združenj G. Hohnjec je žel za svoj nastop vesplošno odobravanje.

Opomba uredništva: Slednje vest prinašamo po poročilu Mar. Večernika. Mi imamo samo še dodati: da se čudimo g. Hohnjecu, kot podpredsedniku obrtnega odseka in članu večine istega odseka, da more danes protestirati, ko se je on pri zadnji seji obrtn. odseka, katero je onemogočil g. Ogrin, pustil od njega pregovoriti in se je ni udeležil, dasi je bil v Ljubljani. Veseli nas samo gornja odločna izjava ter pričakujemo, da bo tudi tako odločno nastopil v sami zbornici.

OUZD v Ljubljani opozarja delodajalce . . .

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Z izvršeno reorganizacijo zato ni ustrezno samo zakonu in odredbi ministr-

Luženje lesa

Z mogočnimi koraki hiti čas mimo nas, pri tem zapušča razne vtise, tu bodri in narekuje, tam uči in razlaga, vsepovsod pa sili k napredku in osvajanju.

V današnji dobi, ki jo po vsej pravici imenujemo dobo iznajdb in strojev, kjer vse hiti in tekmuje v ustvarjanju, izpopolnjevanju in iskanju, dobiva popolno veljavo oni stari, a vselej veljavni pregovor: »Človek se uči, dokler živi!« Kako globoko posega ta pomembni rek v obrtni stan, čuti brez izjeme vsak. Površni bralec ne najde na njem morda nič več ko »frazo«, a misleca vodi k prepričanju vsakdanje življenje. Brez vsake sentimentalnosti si mora priznati, da je današnji boj za obstanek težak in postane še težji za onega, ki ni zadostno pripravljen.

Sredstva, kako izpopolnimo vrzeli v znanju, so različna. Poleg spec. strok. šol nam nudijo razne revije, strokovni časopisi, tečajji in sestanki najboljše priliko za strokovno izobrazbo.

Vsaka moda se drži le gotovo dobo. Tudi moda orehove korenine se je preživela, treba bo kreniti na drugi, čeprav že rabljeni tir. V ospredje stopa zopet tehnika, ki je bila dolga leta kot vodilno in osvajačno sredstvo naročnika. To je luženje. Potreba je, da si starejši praktiki osveže znanje in da se mlajša generacija seznanja s posebnostmi in načini luženja, da ne pride pri delu v zagato, iz katere si največkrat ne ve drugega izhoda, ko z nejevoljno opazko: »Bajcarija je res ena pacarija!« Naslednji podatki naj služijo kot smernice pri pripravljanju in uporabi lužil.

Zakaj lužimo les

Luži se z namenom:

1. da se zadosti želji naročnika, ali da se poudari izrazitost barvnega učinka opreme skupno s prostorom;

2. da se imitira cenejši domači les in se ga napravi v barvi podobnega dragemu tujemu lesu;

3. da se otemni naravna barva nekaterih vrst lesa, les dobi videz starosti;

4. da se doseže na lesu nenavadna barva (oranž, zelena, siva, modra itd.) Te barve so omejene le na igrače in notranjo opremo pohištva.

Kaj je potrebno za uspeh pri luženju?

1. Poznati moramo izvor in lastnosti lužila, poleg tega tudi kemično sestavo lesa. To je potrebno glede na končni izid barve, ker hrast in les, ki vsebuje čreslovino, dobi po luženju z vseleznimi solmi sivo do modročrno barvo, medtem ko ista raztopina barve lesa, ki ne vsebuje čreslovine, ne izpremeni (javor, smreka in pod.).

2. Uporabljati smemo le zanesljiva in preizkušena lužila. To so tako imenovana »Arti« lužila od kemika W. Zimmermanna. To so terova lužila kisle skupine, ki se raztopijo samo v vodi. Za dosego poljubnega odtenka barve se lahko dve ali več v vodi raztopljenih barv med seboj pomeša. Barve te skupine so precej trajne.

Druga skupina terovih lužil so baze, ki se raztopijo v spiritu ali terpentinu. Trajnost teh barv na zraku je omejena, nestalna, zato tudi ne smemo s temi lužili napraviti končnoveljavno barvo na izdelkih.

Raztopine baz lahko poljubno med seboj mešamo, nikdar pa ne smemo mešati spiritovalnih lužil z vodenimi. V tem primeru se lužilo izločuje in nastane pri tem gosta, kleju podobna usedlina.

Posoda, v kateri se pripravljajo lužila, mora biti lončena ali steklena. Železna posoda mora imeti brezhlebno glazuro, da ne pride lužilo v stik z železom in rjo.

Lužena ploskev mora biti v splošnem tudi enakomerna. Zato se mora:

1. Les, ki izkazuje znatno razliko v trdoti letnic, les s konca in pod. pred luženjem zmočiti z vodo. Mehkejše plasti se napojijo z vodo in sprejmejo manj lužila.

2. Lužilo se mora mokro nanašati.

3. Ko se je vpilo lužilo v les, se preostalo pobere z v lužilo namočeno in iztisnjeno gobo, krpo ali čopičem.

4. Pri večjih ploščah se priporoča, da eden luži in drugi izenačuje.

5. Luženje raznih kosov ene opreme naj se poveri le enemu delavcu. Pri različnem načinu dela je namreč mogoče, da nastane več različnih odtenkov v barvi.

Barva, katero se doseže s terovimi lužili, zahteva varovalni prevlek politure ali laka.

Kemična lužila

Raztopine terovih lužil barvajo les s tem, da se vpijejo v površino lesa. Po osušenju ostane še možnost delne ali popolne odstranitve te barve z vodo. Povsem drugega značaja so kemične barve, ki nastanejo z razkrojem čreslovine v lesu. Poleg raztopin kromovih in kovinskih soli razkrajajo čreslovino tudi amonijakov plin in jo pretvarja v barvne lake, ki so v vodi neraztopljivi. Po značaju uporabljenih snovi izpade tudi barva: amonijak da sivkastorjavo, kalijev bikarbonat rumenkasto rjavo, železna galica sivo do modročno barvo. Od naših lesov vsebuje hrast in žlahtni kostanj čreslovino. Les brez čreslovine, kakor lipo, javor, bukev, jelšo in pod. je tudi mogoče kemično lužiti, ako se mu s predlužilom da osnova s čreslovino.

Za pripravo lužil se uporablja čreslovina pod imeni: galova kislina ali tanin, pirogalova kislina, pirogalol, katehin in brenzkatehin. Ker se čreslovina pod vplivom zraka in svetlobe hitro razkrajajo, se morajo taka lužila shranjevati v dobro zaprtih, s temnim papirjem preplepljenih steklenicah. Raztopina čreslovine v vodi je brezbarvna in ne sme priti v stik s kovinami, ker se razkrajajo. Iz tega razloga se sme lužilo pripravljati le v stekleni ali lončeni posodi in čopič ne sme biti povezan z žico ali okovan. Za predlužilo se vzame navadno 25 do 50 g pirogalove kisline na liter vode.

Na tako predluženem lesu ali na hrastovini se razvije barva z amonijakovimi plini na sledeči način:

Pohištvo iz hrastovine (beljavo odžagati!) ali s pirogalovo kislino predluženi izdelki iz smrekovine, javorja ali bukovine se po osušenju predlužila (po luženju ne brusiti!) postavijo v malo sobo, v kateri smo poprej dobro utesnili okna, zamašili dimnik in zalepili priporo in luknjo ključavnice v vratih. Vsak kos opreme naj stoji prosto sam zase, ne naslonjen eden na drugega ali na zid, vrata in predali naj bodo odprti.

Med tako razstavljeno pohištvo postavimo na tla 1 do 2 skodelici, v kateri se nalije amonijakov cvet. Vrata sobe se zapre, po potrebi zalepi in pušči opremo 6, 12 do 18 ur pod vplivom

razvijajočih se amonijakovih plinov. Plin vnika v pore lesa in razkrajajo tu naravno ali umetno dodano čreslovino, ki se spreminja v barvne lake.

Ko se je barva razvila, se odpro okna in vrata, da se s preprihom odstranijo dušljivi plini. Dihanje v sobi, ki je polna amonijakovih plinov, je otežkočeno; v takih primerih je dobro, ako se okna odpirajo od zunaj, ali da se zavarujemo z dihanjem skozi mokro krpo.

Razvita barva je enakomerna v vseh smereh lesa, les je ostal gladek in barva se ne da odprati z vodo — je vodoporna.

Bogatejšo izbiro raznih barv nam nudijo posebne, v ta namen pripravljene skupine kemičnih lužil. Ena skupina, označena »Alizarol« lužila služi za hrastov les in za les, ki vsebuje naravno čreslovino. Druga skupina lužil, »Paracidol« imenovana, se uporablja za les brez čreslovine. Ta lužila sestojijo iz predlužila in razvijalca. Pri lesu s čreslovino (hrastu) ima predlužilo nalogo izenačiti vsebino naravne čreslovine. Les brez čreslovine (javor, bukev, smreka itd.) dobi s predlužilom osnovo s čreslovino, ki je podlaga za razvijanje zaželjene barve. Ko se predlužilo posuši, se nanaša razvijalec, ki je v svrhu popolnejše reakcije pomešan z amonijakom 1/20—1/10 na 1 l lužila. Končno veljavna barva se razvije šele po 6 do 12 urah. Zato ni mogoče prisilno sušenje pri gorki peči.

Navodila za uporabo kemičnih lužil

Uporaba kemičnih lužil je enostavna in zanesljiva, ako se ravnamo po sledečih navodilih:

Posoda, v kateri se kuha voda za pripravo raztopin, ne sme biti železna.

Količina predlužila in razvijalca mora biti natančno odtehtana.

Luži samo z ohlajeno raztopino.

Posoda za pripravo raztopin naj bo iz porcelana, stekla ali žganega črepa (lonci).

Čopiči ne smejo imeti kovinskih delov.

Za predlužilo mora biti čopič zase, drugi, posebno označeni čopič pa za razvijalca. Po uporabi se mora čopič dobro izprati. Čoziče ne zamenjavati!

Raztopina predlužila je dva do tri dni učinkovita. Zato se ga ne sme pripraviti več kakor se ga v tem času uporabi.

Ko se predlužilo posuši, se nanaša razvijalec. Po predlužilu se ne sme brusiti. Ne pozabimo dodati raztopini razvijalca amonijak.

Raztopina razvijalca se lahko shrani za poznejšo uporabo v dobro zaprti steklenici.

Končno veljavna barva se razvije po preteku 6 do 12 ur.

10 let mednarodnega obrtniškega gibanja

Pred 10 leti, v dobi krize in prevrednotenja vseh duhovnih in gospodarskih vrednot, se je pokazala pri obrtnikih skoro vseh evropskih držav potreba, po združitvi v močno mednarodno organizacijo. Ta mednarodna organizacija naj bi zastopala pravične zahteve obrtništvu vsega sveta in obenem ščitila obrtniško moč in obrtniško sposobnost ter znanje proti organiziranemu prodiranju mehanizacije in enotnosti dela.

V letu 1930. je prvič v Rimu zadonel klic za združitve vseh moči. Takrat je bilo z enodušnim odobravanjem zaupano vodstvo obrti vsega sveta vodji italijanske obrti prof. Vincencu Buronzi. Navzoče zastopnike obrta raznih držav je svečano sprejel tudi italijanski ministrski predsednik.

Mussolini, sin obrtnika in sam obrtnik, je v polni meri podprl načrte ustanovitve internacionalne obrtne organizacije; kajti nikdo ne bi mogel bolj nego on spoznati notranje vrednosti in potrebe cvetoče in ugledne obrti za blagor vseh narodov.

Težka je bila pot in vsi niso bili pripravljeni slediti dolgemu in težkemu podvigu, ki se je takrat začel. Večkrat so se pokazali momenti utrujenosti in ozkosrčnosti. Marsikdo se je med potom za trenutek ustavil, toda večina je korakala dalje po začrtani poti.

Šele v letu 1936. se je mednarodno obrtniško gibanje končno strnilo in je zadobilo svojo obliko z ustanovitvijo »Internacionalne obrtne centrale (CIA)« s sedežem v Rimu.

Danes se s priznanjem spominjamo vseh onih pionirjev tega gibanja, ki so orali ledino in mnogo pripomogli k razvoju CIA. Hočemo začeti s tistimi, ki jih žal ni več:

Viktor Lambretcs (Belgija) in W. G. Schmidt (Nemčija). Vse druge pa navajamo po abecednem redu:

Buronzo (Italija), Eriksson (Island), Georgatos (Grčija), Gregersen (Danska), Kekkonen (Finska), Lambrinacos (Grčija), Lindmark (Švedska), Lusevics (Litva), Matković (Jugoslavija), Molin (Rumunija), Nordlie (Norveška), Olsen (Danska), Papp (Madžarska), Peter (Francija), Raab (Avstrija), Rebek (Jugoslavija), Schirmer (Švica), Schnert (Nemčija), Snopczynski (Poljska), Van Ackere (Belgija), Witry (Luxemburg), kakor ti za mednarodno obrtniško centralo so izvanredno zaslužni tudi generalni tajniki: Dr. Baruchello (Italija), Dr. Boller (Nemčija), Hans Galeazzi (Švica), Dr. Gattinara (Italija), Dr. v. Kavaloczy (Madžarska), Hubert Ley (Francija), R. v. Renteln (Nemčija), Ing. G. Sepe-Quarta (Italija), Solverschön (Danska) in Dr. Weygand (Luxemburg).

Delo mednarodne obrtne centrale je vsem znano: njene etape, pri katerih je dosegla stalno naraščajoč uspeh, se imenujejo: Frankfurt a. M., Zürich, Dunaj, Oslo; v vsakem izmed teh mest so se na delavnih konferencah obravnavala in razpravljala v področje obrta spadajoča vprašanja. Med praktičnimi rezultati pa zaznamuje obrtniška zgodovina prvo mednarodno obrtniško razstavo v Berlinu leta 1938.

Najvažnejša etapa na poti CIA je imela biti peta mednarodna konferenca, ki bi se imela vršiti v septembru leta 1939. v Rimu. Vsled trenutnega mednarodnega položaja se je pa morala ta konferenca odložiti na nedoločen čas.

Toda kljub temu je CIA nemoteno vršila dalje svoje delo in izdaja še nadalje »Handwerks-Nachrichten« oficijelno glasilo v treh jezikih. To strokovno glasilo je stopilo z letošnjim letom v svoje osmo leto izhajanja. Ako se ozremo nazaj, moramo ugotoviti, da je ta časopis postal neobhodno potreben kažipot za vse, ki se zanimajo za splošna obrtniška vprašanja.

Danes po 10 letih se nahaja obrtnišvo spet v krizi, ki je mnogo težja, kakor vse dosedanje, ker igrajo pri tej najvažnejši vlogi vojni zapletljaji. Toda tokrat je obrtnišvo združeno in bo skušalo z vsemi razpoložljivimi sredstvi obdržati dosedanje pridobljene postojanke ter si priboriti novih.

V splošni zmešnjavi prvega trenutka vseobčega nerada se je zdelo, da mora prenehati tudi delovanje Zveze mednarodnega obrtništvu. Ko se je pa tema nekoliko ublažila, se je pokazalo, da so sicer nasprotujoči interesi narode nekoliko razcepili, da pa imamo danes mi, ki spadamo pod okrilje mednarodne obrtniške centrale, edini pravico govoriti o sodelovanju pri skupnem delu in prijateljstvu ter poslanstvu za uresničenje idej človeške kulture.

V novem letu, letu največje napetosti in preizkušnje, morajo vse obrtniške zajednice, ki so članice CIA, bolj ko kdaj prej pridno pomagati pri splošnem delu, ki ne pozna meje in konca, kajti naše delo izvira iz duše in se oblikuje z rokami.

Dr. Giovanni Hengen.

Iz knjigoveške stroke Zlata obreza

Zlata obreza spada med najtežja knjigoveška dela. Zanj je treba izkustev in spretnosti. Kakor pri vsakem drugem delu, ki ni čisto enostavno, je tudi v tem primeru treba paziti na popolno točnost glede kakovosti in uporabe sredstev, s katerimi delamo. Vsaka malomarnost se maščuje. Njene posledice pa se pokažejo najčesteje tako, da človek ne ve, odkod napaka izvira. Zavaljo tega je neobhodno potrebno, da imaš vsa delovna sredstva brezhibna in da delaš z vso vestnostjo točno tako, kakor to delo zahteva.

Pri zlati obrezi je zelo važno, da razločujemo, kakšen papir ima knjiga, ker to ni vseeno. Način postopka moramo prilagoditi papirju. V tem pogledu razločujemo zelo klejeni, malo klejeni in prevlečeni papir. Najenostavnejše je pri zelo klejenem papirju, a težje pri obeh drugih vrstah. Zanj moramo uporabljati drugačen postopek.

Za običajno zlato obrezo potrebujemo tale sredstva:

a) Čisto in redko škrobno lepilo.
b) Beljakovino. Primerna zmes je: čista beljakovina (brez rumenjakevine) enega jajca s tretjino litra vode. To dobro zmetemo, da postane pena; potem pustimo četrtr ure in nato precedimo skozi čisto krpo ali cedilni papir v popolnoma čisto stekleno posodo. To pokrijemo, da beljakovino obvarujemo pred vsakim prahom. Ako jo uporabljamo več dni, jo moramo vselej pred rabo zopet precediti.

c) Bolus, ki ga dobimo v trgovinah. To je neke vrste mastna glina. Služi za podlago za zlato, da dobi temnejši odtenek in lesk. Najboljši je temnejši, tako imenovani armenski bolus. Za uporabo ga drobno nastrgamo in zmetemo z nasekljanim beljakom. Iz tega nastane gmota, ki spada v čisto porcelanasto posodo.

č) Stekleničico vinskega špirta.

d) Za delo: gobico z majhnimi luknjicami in čopič za nanašanje zlata.

Pri manj klejenem papirju moramo napraviti še eno podlago pred običajno. Za to uporabljamo galunovo vodo ali pergamentni klej ali raztopino želatine.

Galunovo vodo napravimo: v liter vrele vode vsujemo 200 gramov galuna v prašku; to z leseno paličico dobro premešamo. Ko se tekočina ohladi, je dobra za rabo.

Pergamentni klej napravimo tako, da odpadke telečjega pergamenta zrežemo na čisto majhne koščke (2—3 mm). To kuhamo 20 minut v vreli vodi; tekočino precedimo skozi krpo, koščke zavržemo. Takoj nato dodamo tekočini precej galuna v prašku in jo temeljito premešamo. Ta podlaga se uporablja samo topla. Ko se klej ohladi, se nekoliko strdi. Hranimo ga v čisti stekleni posodi. Pred rabo postavimo steklenico v vročo vodo, da klej postane topel in popolnoma tekoč.

Za raztopino želatine razrežemo dve plošči bele želatine. Drobtence denemo v pol litra vrele vode. To mešamo, dokler se želatina ne razpusti popolnoma. Potem pa med zopetnim neprestanim mešanjem dodamo ne zvrhano žlico galuna v prahu. Tudi ta raztopina se uporablja samo topla.

Prvo podlago (to so: galunova voda ali pergamentni klej ali raztopina želatine) nanesemo s polno gobico. Knjiga med tem delom ne sme biti v stiskalnici. Prosto jo držimo v levici, z desnico pa golo obrezo prevlečemo tako, da gre tekočina en milimeter globoko v papir. Ko vidimo, da se je podlaga prijelja vse ploskve, knjigo stresemo, da se listi ne sprimejo. Potem pustimo, da se neobtežena knjiga do drugega dne suši. Pa tudi med sušenjem je priporočljivo, knjigo večkrat temeljito stresti. Gobico, s katero smo bili nanašali podlago, moramo po končanem delu vselej dobro izplakniti z vodo, ker drugače zaradi galunove raztopine postane trda in krhka.

Knjige, ki so tiskane na različne vrste prevlečenega papirja (papir za umetniški tisk, papir kromo), namažemo za prvo podlago z antiglutinom ali posipljemo s talkumom v prašku. Antiglutin je gotovo, za ta namen pripravljeno sredstvo.

Talkumov prašek nanašamo z debelim, toda mehkim čopičem ali s šopom vate tako, da pride prašek tudi med posamezne liste. Preden pa denemo knjigo v stiskalnico, jo moramo dobro izteptati, da odpade toliko praška, kolikor ga je preveč. Z desnico primemo knjigo za hrbet in udarimo z njo nekolikokrat po odprti levi dlani. Isto je treba napraviti tudi pri antiglutinu in sicer drugi dan po tem, ko smo bili nanesli podlago.

To je pravilna priprava knjige za zlato obrezo. Od priprave je odvisen ves nadaljnji potek dela. Ako se pri tem strogo držimo navodil in delamo s čistimi sredstvi, je končni uspeh že naprej zagotovljen.

Predavanja

Združenje krojačev, krojačic in sorodnih strok je priredilo v preteklem mesecu januarju dve predavanji. Prvo predavanje se je vršilo 16. januarja v restavraciji Štrukelj. Predaval je g. dr. Pretnar o obrtnem zakonu in zakonu o zaščiti delavstva. Predavatelj je obširno razčlenil vse one točke obrtnega zakona, ki se nanašajo na oblačilno stroko zlasti §§ 219, 221, 267 itd., poleg tega pa še zakon o zaščiti delavstva, osobito one točke, ki obravnavajo zaščito vajencev. Iz vsega je jasno razvidno, kako temeljito je zavarovan delojemalec, kateremu stoji nasproti delodajalec brez vsake zaščite tako v gospodarskem, strokovnem zlasti pa v socialnem pogledu.

Drugo tako predavanje pa se je vršilo 23. januarja t. l. istotam. Tokrat pa je predaval znani strokovnjak v vseh davčnih vprašanjih zbornični davčni konzul

lent g. Žagar. Predočil je predvsem v kratkih izvajanjih dosedanje stanje in prešel na sedanje, kjer je podrobno obratno razložil pavšalne določbe za malega obrtnika, ki se z novim zakonom razširijo tudi na kraje preko 20.000 prebivalcev. Razčlenil je vse važne momente te odredbe, opozoril na njene ugodnosti, pa tudi na tiste določbe, ki so za davkoplačevalce opasne, zlasti če se strogo ne ravna po danih predpisih. Navzoči so po končanem predavanju stali predavatelju razna vprašanja tako glede številnih pomočnikov in drugih podrobnosti. Ugotovilo se je pri tej priliki, da zadene oblačilno stroko previsok pavšal. Opozarjalo se je tudi na dejstvo, da bi se moralo tudi krojaško stroko uvesti med čevljarje itd., ker je tudi ona napram ostalim strokam gospodarsko šibkejša, ter zaradi tega prav gotovo ne spada v II. kategorijo. Glede na uvrstitev krojaške stroke v II. kat. bodo morali prizadeti še posebej razpravljati, zavzeti svoje stališče ter postaviti tozadevne spremenišne predloge.

Za 20. februar pa bo priredilo združenje predavanje o kalkulaciji izrecno za oblačilno stroko. Predaval bo stanovski tovariš g. Selišek iz Celja. Na to predavanje opozarjamo vse obrtnike oblačilne stroke.

Iglič Fran

Javna zahvala

Obrtniško društvo v Ljubljani je priredilo dne 13. I. 1940. svoj tradicionalni obrtniški ples, ki je kot običajno doslej uspel v splošno zadovoljstvo. Velika dvorana Kazine s sosednimi prostori je bila mnogo premajhna, da bi mogla zvrstiti vse cenjene goste. Med plesom se je odprl tudi šaljivi obrtniški propagandni sejem. Boni za blago so bili razprodani na mah. Pri tej priliki se je zlasti lepo manifestirala zavest naših obrtnikov in povezanost trgovcev z njimi, ki so v veliki meri z darovi pripomogli do tako lepiga uspeha. Bila je to edinstvena mani-

festacija solidarnosti in stanovske povezanosti.

Moralni in materialni uspeh te prireditve je bil v vsakem pogledu odličan. Dovoljeno naj nam bo, da se tudi s tega mesta najlepše zahvalimo vsem darovalcem zneskov kakor tudi darov v blagu, ki so omogočili in pripomogli k tako lepemu uspehu prireditve. S tem je društvo ponovno dobilo dokaz, da kot ena najstarejših stanovskih organizacij v Ljubljani uživa ugled in zaupanje med ljubljanskim prebivalstvom.

Občni zbor Zanatske banke

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd sklicuje v nedeljo dne 17. marca 1940 ob 9. uri dopoldne trinajsti redni zbor delničarjev, ki bo v bioskopski dvorani Zanatskega doma v Beogradu. Žorža Klemansoa ulica št. 1. s sledečim dnevnim redom:

1) Izvolitev delovodje, treh skrutinorjev in treh overovateljev zapisnika zbora.

2) Poročilo upravnega odbora in predložitev bilance za leto 1939.

3) Poročilo nadzornega odbora za leto 1939.

4) Odobritev bilance in poslovanja upravnega in nadzornega odbora za leto 1939.

5) Predlog o uporabi čistega dobička.

6) Volitev petih članov upravnega odbora in dveh članov poslovnega odbora Glavne podružnice v Zagrebu.

7) Reševanje eventualnih predlogov v smislu čl. 23 bančnih pravil.

Delničarji, kateri se želijo udeležiti zbora, morajo v smislu čl. 24 bančnih pravil deponirati svoje delnice najmanj sedem dni pred zborom in sicer na blagajni centrale Zanatske banke kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd, Žorža Klemansoa ulica št. 1 ali na blagajnah Glavne podružnice v Zagrebu, Hlica št. 49, podružnice v Ljubljani, Gajeva ulica št. 6 in podružnice v Sarajevu Milutinovičeva št. 2.

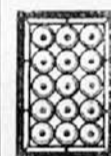
Delničarje Zanatske banke se opozarja, da delnic za udeležbo na zboru ni potrebno deponirati osebno, temveč

jih lahko pošljejo tudi po pošti, bodisi Centrali, Glavni podružnici v Zagrebu ali podružnicam v Ljubljani in Sarajevu ter bodo v zameno prejeli vstopnice za zbor v smislu člena 24 bančnih pravil. Delničarji iz enega kraja, ki želijo zboru osebno prisostvovati, morajo v izogib stroškom poslati delnice skupno v eni pošiljki. V vsakem slučaju pa morajo centrala ali Glavna podružnica v Zagrebu, podružnici v Ljubljani in Sarajevu prejeti delnice vsaj sedem dni pred zborom delničarjev.

Uprava.

Obveznost vračanja praznih vreč iz inozemstva

Obveznost vračanja praznih vreč iz inozemstva povzroča našim izvoznikom, zlasti izvoznikom, ki izvažajo deželne pridelke v manjših količinah, velike težave, ker inozemski uvozniki nečesto prevzeti obveznosti, da bodo prazne vreče vrnili našemu izvozniku ob določenem roku. To je tudi razumljivo, ker inozemski uvozniki v mnogih primerih preprodajajo uvoženo blago v originalnih vrečah in je ne glede na to vračanje zvezano s tolikimi formalnostmi in stroški, da noče zlasti pri manjših pošiljkah nikdo prevzeti takih obveznosti. Zato je Zbornica TOI v Ljubljani prosila Narodno banko, naj oprosti od obveze vračanja praznih vreč vsaj one izvoznike, ki izvažajo manjše količine. Na vlogo je prejela zbornica od Narodne banke obvestilo, da je komitet sklenil, da bo Devizna direkcija vzela v poštev konkretne prošnje posameznih izvoznikov za osvoboditev od obveznosti vračanja vreč. Zato naj se prizadeti izvozniki obrnejo v vsakem konkretnem primeru s prošnjo za oprostitev obveznosti vračanja praznih vreč potom enega od pooblaščenih denarnih zavodov na Devizno direkcijo neposredno.

Umetno steklenje v svinec. — Okvirjenje slik, ter vsa steklarska dela izvršujem po niski ceni.

IVAN GAMBERGER

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18.

»ČEŠKI MAGAZIN«

Sporočamo cenjenim odjemalcem, da smo se **PRESELILI** iz Pražakove ul. 12 **na Miklošičevo cesto 36.**

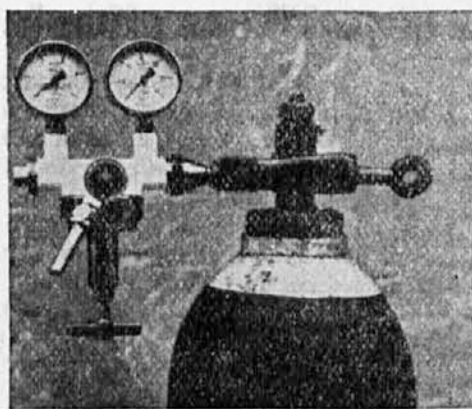
Velika izbira — cene neizpremenjene. — Se priporoča

M. CAR

AGA RUŠE

ZDRUŽENE JUGOSLOV. TVORNICE ACETILENA IN OKSIGENA D. D.

— RUŠE —

Disous-plin se lahko uporablja samo s pomočjo

redučnega ventila,

katerega se namešča na valj potom posebne stezalke.

Izkušen varilec zahteva samo

Redučni ventili „Aga-Ruše“ z navzdol obrnjenim regulirnim vijakom.

nudi obrtništvu za svrhe autogenege varenja in rezanja poleg kisika v valjih tudi stisnjen in raztopljen plin acetilen pod imenom »dissous-plin«. Varenje z dissous-plinom je mnogo udobnejše in boljše kot z navadnim acetilenom iz karbidnih aparatov, ker je dissous-plin kemijsko čist acetilen, brez vlage, je siguran in neopasen pri delu, ne zmrzne in se more disous-plinski valj tudi namestiti na vsakem poljubnem prostoru. Disous-plinski valji so napolnjeni pod pritiskom 15 atmosfer ter vsebujejo nekaj nad 5 m³ acetilena. Na zunanji se označujejo z belo barvo ter se razlikujejo od kisikovih valjev tudi po železnem ventilu.

KREDITNO DRUŠTVO

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje **30** let posojila v tekočem računu, proti vknjižbi in poroštvu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam.

Lastna denarna sredstva so znašala 31. dec. 1938 Din 3.255.940.64, varnostni zaklad Din 1.215.350.— rezervni zaklad Din 1.183.820.—